

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про народні художні промисли

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, N 41, ст.199)

{ Із змінами, внесеними згідно з Законами
N 1407-IV (1407-15) від 03.02.2004, ВВР, 2004, N 16, ст.238
N 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012, ВВР, 2014, N 5, ст.62 }

Цей Закон регулює правові, організаційні та економічні відносини у галузі народних художніх промислів, визначає статус суб'єктів народних художніх промислів, засади їх діяльності і спрямований на охорону, відродження, збереження та розвиток народних художніх промислів як важливої складової духовної культури українського народу.

Охорона, відродження, збереження і розвиток народних художніх промислів є обов'язком держави.

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:

народний художній промисел - творча та виробнича діяльність, метою якої є створення художніх виробів декоративно-вжиткового призначення, що здійснюється на основі колективного освоєння і спадкоємного розвитку традицій народного мистецтва у певній місцевості в процесі творчої праці майстрів народних художніх промислів;

осередок народного художнього промислу - територія, у межах якої історично склався і розвивається відповідно до самобутніх традицій народний художній промисел;

виріб народного художнього промислу - художній виріб декоративно-вжиткового призначення, виготовлений відповідно до традицій даного промислу ручною працею або з використанням механізованої праці у підготовчих і допоміжних операціях;

унікальний виріб народного художнього промислу - єдиний у своєму роді виріб народного художнього промислу, який має художнє, історичне, етнографічне та наукове значення;

майстер народного художнього промислу - фізична особа, носій традицій народного мистецтва, яка створює і виготовляє вироби народного художнього промислу відповідно до його традицій;

типовий зразок виробу народних художніх промислів - виріб, який віднесений до виробів народних художніх промислів і рекомендований до виробництва; { Абзац сьомий статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012 }

серійний виріб народних художніх промислів - виріб народних

художніх промислів, виконаний за типовим зразком у варіантному виконанні;

творче варіювання - одна з форм прояву творчості майстра народних художніх промислів, метод відтворення типового зразка виробу народного художнього промислу, який передбачає внесення змін у композиційне, колірне, пластичне та інше художнє рішення виробу, що не спричиняють зниження художнього рівня і якості виготовлення виробу народного художнього промислу в порівнянні з його типовим зразком.

Стаття 2. Законодавство України про народні художні промисли

Законодавство України про народні художні промисли базується на Конституції України (254к/96-ВР) і складається з цього Закону, інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність суб'єктів у галузі народних художніх промислів.

{ Стаття 2 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012 }

Стаття 3. Суб'єкти народних художніх промислів

Суб'єктами народних художніх промислів є фізичні та юридичні (усіх форм власності) особи, які здійснюють свою діяльність у галузі народних художніх промислів.

Стаття 4. Державна політика в галузі народних художніх промислів

Основою державної політики в галузі народних художніх промислів є забезпечення правових, організаційних та економічних умов для охорони, відродження, збереження і розвитку народних художніх промислів як важливої складової духовної культури українського народу.

Держава:

розробляє програми охорони, відродження, збереження і розвитку народних художніх промислів та забезпечує їх цільове фінансування;

сприяє здійсненню інвестиційних проектів у галузі народних художніх промислів;

підтримує діяльність суб'єктів народних художніх промислів шляхом пільгового оподаткування і кредитування;

сприяє пропаганді мистецтва народних художніх промислів в Україні і за її межами за допомогою організації виставок, конкурсів, аукціонів, галерей народного мистецтва, салонів-магазинів, спеціалізованої торгівлі виробами народних художніх промислів та у засобах масової інформації;

створює умови для міжнародного співробітництва та зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів народних художніх промислів;

сприяє навчанню та підготовці фахівців для народних художніх промислів у навчальних закладах усіх рівнів акредитації за рахунок коштів державного бюджету;

підтримує періодичні видання, видання спеціалізованої наукової літератури, альбомів, каталогів з питань народних

художніх промислів;

вживає заходів для збереження народних художніх промислів і робочих місць майстрів народних художніх промислів у разі реорганізації підприємств народних художніх промислів, у тому числі при зміні форми власності, відповідно до закону;

здійснює інші заходи підтримки народних художніх промислів відповідно до законодавства;

забезпечує охорону авторських прав суб'єктів народних художніх промислів. (Частина другу статті 4 доповнено абзацом згідно з Законом N 1407-IV (1407-15) від 03.02.2004)

Стаття 5. Повноваження центральних органів виконавчої влади у сферах культури та мистецтв щодо народних художніх промислів

До повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах культури та мистецтв щодо народних художніх промислів належать:

розроблення та забезпечення реалізації загальнодержавних програм охорони, відродження, збереження і розвитку народних художніх промислів;

подання Кабінету Міністрів України пропозицій про затвердження Переліку видів виробництв і груп виробів народних художніх промислів, а також пропозицій про внесення змін до цього Переліку;

встановлення порядку обліку, зберігання та використання типових зразків виробів народних художніх промислів та унікальних виробів народних художніх промислів;

визначення перспектив та напрямів розвитку освіти у галузі народних художніх промислів, участь в організаційному та методичному забезпеченні підготовки фахівців для галузі народних художніх промислів;

здійснення інших повноважень, передбачених законом та покладених на нього актами Президента України.

До повноважень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах культури та мистецтв щодо народних художніх промислів належать:

контроль за виконанням цього Закону, інших нормативно-правових актів про народні художні промисли;

здійснення заходів щодо виявлення, обстеження, обліку і охорони осередків народних художніх промислів та заповідних територій народних художніх промислів;

сприяння організації і проведенню культурно-мистецьких заходів у галузі народних художніх промислів, а також аукціонів, конкурсів, виставок-продажів тощо;

сприяння в межах своїх повноважень міжнародному співробітництву у галузі народних художніх промислів;

здійснення інших повноважень, передбачених законом та покладених на нього актами Президента України.

{ Стаття 5 в редакції Закону N 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012 }

Стаття 6. Повноваження Автономної Республіки Крим, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо народних художніх промислів

Органи влади Автономної Республіки Крим, місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування відповідно до своїх повноважень охороняють права та законні інтереси суб'єктів народних художніх промислів, сприяють створенню умов для виконання ними своєї діяльності, а саме:

розробляють та затверджують регіональні програми охорони, відродження, збереження та розвитку народних художніх промислів і осередків народних художніх промислів на відповідній території, а також подають відповідні пропозиції до загальнодержавних програм охорони, відродження, збереження та розвитку народних художніх промислів;

проводять на відповідній території виявлення, обстеження, облік та охорону осередків народних художніх промислів, вносять до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах культури та мистецтв пропозиції про визнання осередків народних художніх промислів, що потребують особливої охорони, заповідними територіями народних художніх промислів; { Абзац третій статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012 }

сприяють здійсненню інвестиційної діяльності в галузі народних художніх промислів на відповідній території згідно із законом;

приймають рішення про встановлення відповідно до закону пільгових податкових ставок місцевих податків і зборів, а також звільняють від їх сплати суб'єктів народних художніх промислів;

сприяють організації торгівлі виробами народних художніх промислів;

здійснюють контроль щодо заборони використання для виготовлення виробів народних художніх промислів природних рослинних ресурсів, занесених до Червоної книги України та до Переліку видів рослин, що підлягають особливій охороні на відповідній території;

здійснюють інші заходи підтримки народних художніх промислів відповідно до їх компетенції.

Стаття 7. Осередки народних художніх промислів

Осередки народних художніх промислів визначаються рішенням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах культури та мистецтв за поданням місцевих органів виконавчої влади та за погодженням з Національною академією наук України і відповідними творчими спілками.

{ Частина перша статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012 }

Виявлення, обстеження, облік і охорона осередків народних художніх промислів та майстрів народних художніх промислів здійснюються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах культури та мистецтв, місцевими

органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.
{ Частина друга статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом
N 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012 }

Осередки народних художніх промислів, що потребують особливої охорони, Кабінетом Міністрів України можуть бути визнані заповідними територіями народних художніх промислів, охорона і державна підтримка яких здійснюються відповідно до закону.

Типові положення про заповідні території народних художніх промислів затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 8. Статус майстра народних художніх промислів

Майстер народних художніх промислів здійснює свою діяльність на умовах трудового договору (контракту) чи цивільно-правового договору з підприємством народних художніх промислів або працює індивідуально без утворення юридичної особи.

Творча атестація майстрів народних художніх промислів здійснюється відповідною професійною творчою спілкою згідно із законодавством.

Стаття 9. Статус підприємств народних художніх промислів

Підприємства народних художніх промислів - це підприємства, у випуску товарів і послуг яких виробі народних художніх промислів становлять не менш як 60 відсотків загальної вартості товарів і послуг за відповідний звітний період.

Підприємство набуває статусу підприємства народних художніх промислів у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, на підставі відповідної звітної документації підприємства.

Метою діяльності підприємства народних художніх промислів є:

збереження і розвиток особливостей певних народних художніх промислів;

забезпечення випуску виробів народних художніх промислів відповідно до національної самобутності місцевих традицій народного мистецтва;

дотримання і вдосконалення традиційних технологій виготовлення виробів народних художніх промислів;

створення умов для підвищення кваліфікації та творчої активності майстрів народних художніх промислів шляхом сприяння творчому варіюванню при виготовленні виробів народних художніх промислів тощо.

Підприємства народних художніх промислів можуть вступати в об'єднання за галузевим, територіальним чи іншим принципом відповідно до закону.

Приватизація підприємств народних художніх промислів здійснюється відповідно до закону. Обов'язковою умовою приватизації підприємств народних художніх промислів є збереження їх профілю.

Стаття 10. Фінансування діяльності суб'єктів народних художніх промислів

Фінансування діяльності суб'єктів народних художніх промислів здійснюється за рахунок власних, благодійних коштів та інших джерел фінансування, не заборонених законодавством.

Фінансування цільових програм охорони, відродження, збереження та розвитку народних художніх промислів та інших окремих важливих заходів у цій сфері може здійснюватися за рахунок коштів Державного бюджету України, бюджету Автономної Республіки Крим, місцевих бюджетів.

{ Статтю 11 виключено на підставі Закону N 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012 }

Стаття 12. Віднесення виробів до виробів народних художніх промислів

Віднесення виробів до виробів народних художніх промислів здійснюється у порядку, визначеному законодавством на основі типових зразків виробів народних художніх промислів та унікальних виробів народних художніх промислів. Зазначені рішення приймаються відповідно до Переліку видів виробництва і груп виробів народних художніх промислів, затвердженого Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах культури та мистецтв.

{ Частина перша статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012 }

При виготовленні виробів народних художніх промислів забороняється використання природних рослинних ресурсів, занесених до Червоної книги України і до Переліку видів рослин, що підлягають особливій охороні на відповідній території.

{ Стаття 12 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012 }

Стаття 13. Віднесення виробів народних художніх промислів до Музейного фонду України

Вироби народних художніх промислів незалежно від їх виду, місця створення і власника, що мають художнє, історичне, етнографічне та наукове значення, підлягають віднесенню до Музейного фонду України відповідно до законодавства.

Унікальні вироби народних художніх промислів, які мають виняткове художнє, історичне, етнографічне та наукове значення, незалежно від їх власника і місця зберігання вносяться до Державного реєстру національного культурного надбання відповідно до законодавства.

Стаття 14. Особливості обліку, зберігання та використання виробів народних художніх промислів

Типові зразки виробів народних художніх промислів та унікальні вироби народних художніх промислів підлягають обліку. Порядок їх обліку, зберігання та використання визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах культури та мистецтв.

{ Частина перша статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012 }

Облік, зберігання та використання виробів народних художніх промислів, віднесених до Музейного фонду України та внесених до Державного реєстру національного культурного надбання, здійснюються відповідно до законодавства.

Стаття 15. Міжнародне співробітництво у галузі народних художніх промислів

Суб'єкти народних художніх промислів можуть встановлювати міжнародні зв'язки та здійснювати зовнішньоекономічну діяльність відповідно до законодавства.

Стаття 16. Відповідальність за порушення законодавства України про народні художні промисли

Особи, винні в порушенні законодавства України про народні художні промисли, несуть відповідальність згідно з законом.

Стаття 17. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. До приведення законів України, інших нормативно-правових актів у відповідність з цим Законом вони діють у частині, що не суперечить цьому Закону.

3. Кабінету Міністрів України протягом шести місяців після набрання чинності цим Законом:

підготувати та подати до Верховної Ради України пропозиції про внесення змін до законів України, що впливають із цього Закону;

розробити та привести у відповідність із цим Законом свої нормативно-правові акти;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їхніх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

4. Частину першу статті 9 Закону України "Про професійних творчих працівників та творчі спілки" (554/97-ВР) (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., N 52, ст. 312) доповнити абзацом одинадцятим такого змісту:

"проводити атестацію творчих працівників відповідно до свого статуту".

Президент України

Л.КУЧМА

м. Київ, 21 червня 2001 року -
N 2547-III -